

Balogh Károly.

A szegedi városháza tornyán fekete lobogó hirdeti, hogy kidőlt a város közéletének egyik legerősebb oszlopa, Balogh Károly tanácsnok. Oszlopos egyéniség volt a szó igazi értelmében, külsőleg és lelki tartalmát illetőleg egyaránt. Tipusa volt a városát szerető, városáért dolgozni tudó és dolgozni akaró köztisztviselőnek. Volt benne valami a régi táblabírák típusából, de a városi feladatok és célok iránti érzéssel, közigazgatási tudással és gazdag gyakorlati tapasztalatokkal, amelyeknek Szeged város oly sokszor látta hasznát.

Balogh Károly egész közpályáját Szeged város szolgálatában töltötte. A városi közigazgatás lajtorjáján alulról emelkedett fel a tanácsnoki állásig. A kevesek közé tartozott, akik mindig, minden állásban tökéletesen megállják helyüket és a betöltött állást nemcsak hivatalnak, vagy dekorumnak tekintik, hanem lelket is visznek bele a közigazgatás gépezetébe és érzik, hogy a közigazgatás jósága és gazdag gyakorlati tapasztalatokkal, amelyeknek Szeged város oly sokszor látta hasznát.

Balogh Károly a városnak fináncapacitása volt. Hosszu éveken keresztül a pénzügyi ügyosztályt vezette és minthogy a pénzügyeken keresztül nyilatkozik meg egy városnak minden életjelensége, olyan ismerője volt a város minden szükségletének és a rendelkezésre álló anyagi eszközöknek, mint kivülé senkisé. Ez a sokoldalúsága okozta, hogy a háborus időkben, mikor megnehezedett az idők járása még az olyan gazdag városok fölött is, mint Szeged, akaratlanul is az ő kezében futottak össze az egész közigazgatási életnek a számai. A pénzügyeken kívül ő vezette a város közéletének, a hatósági üzemeket és mindezek mellett ellátta még egy egész sereg hivatal ellenőrzését is.

Két erőssége volt ebben az években át tartó megfeszített munkában, egészen kivételes munkabírása és teljes megközelíthetlensége. Egy olyan állásban, mint aminőt ő betöltött, természetesen kellett, hogy kiváltsa sokaknak a nemtetszését. A közérdek szolgálata nem mindig hálás feladat és különösen nem rokonszenves sokak előtt, ha a meggyőződésnek biztosságával, igazának tudatában kemény gerinccel mer helyt állni az általa képviselt ügyért. És ha viharok kerekednek, felkavarva az utcák szeméjét, nem a hajlékonyok, alkalmazkodók azok, akikbe a vihar beledükközik, hanem akik nem hajlandók megalkudni a nekik nem tetsző állapotokkal. Balogh Károly volt egyetlen városi tanácsnoka az országnak, aki ellen egy egész hadsereg vonult fel ágyúval, gépfegyverekkel, hogy kiemelje az állásából. De a városnak szüksége volt az ő tudására, munkaerejére és Balogh Károly ismét visszatért, hogy a francia megszállás ideje alatt magára vegye a város egész életmezésének minden gondját és terhet. És ebben az állásban Balogh Károly, aki itt nőtt fel a szegedi talajon, szegedi volt minden ízében és gondolkodásában, elsőrangú diplomátának is bizonyult, aki a francia protektorátus alatt álló kis szegedi köztársaság nevében nagyszerűen tudta vezetni a tárgyalásokat idegen országok képviselőivel és a megszálló hatóságok vezetőivel.

Szeged egyik legmarkánsabb egyéniségét vesztette el Balogh Károlyban. De sokat vesztett benne a várostól független közélet is. Hivatásánál fogva állandó érintkezésben állott a város legszélesebb rétegeivel, évtizedek óta mindenkit ismert és élő lexikona volt a város rekonsztukció óta lefolyt esztendőinek. Első benyomásra érdesnek tetsző külseje alatt meleg szív lakozott, amely a lehiggadt életbölcséletnek játszó humorával aranyozta be egész egyéniségét. Hirtelen halála olyan ürt hagyott maga után, amelyet nehéz lesz betölteni.

A váratlan halál.

Balogh Károly halálának híre először a színházban terjedt el. A közönség a Góth-pár vendéglátókat figyelte, amikor az egyik földszinti páholyban sápadtra vált arccal felémelkedett helyéről egy urasszony, Balogh Károly felesége és feltűnő gyorsan eltávozott a színházból.

Fél tíz lehetett, amikor megszólalt a színház

tűzörségi szobájában a telefon. Balogh Károly lakásáról telefonáltak:

— *A tanácsnok ur hirtelen rosszul lett. A nagyságos asszony azonnal jöjjön haza.*

Ezt az üzenetet tolmácsolták Balogh Károlynénak, aki azonnal eltávozott a színházból.

Alig csukta be maga mögött a páholy ajtaját, ismét megszólalt a tűzörségi szoba telefonja:

— *A tanácsnok ur nagyon rosszul van. Ha a nagyságos asszony látni akarja még életben, jöjjön gyorsan.*

Még haza sem érte Balogh Károlyné, amikor ismét szólt a telefon:

— *Balogh tanácsnok ur meghalt.*

A tragikus hír villámgyorsan elterjedt a nézőtéren. A közönség megdöbbenve vette tudomásul és senki sem akarta elhinni. Arról sokan tudták, hogy Balogh Károly néhány nap óta gyengélkedett, de sokan tudták arról is, hogy csütörtökön már fenn járt a hivatalában és a déli órákban a korzón sétált. Így mindenki inkább arra gondolt, hogy a tragikus hír — tulzáz, legfeljebb arról lehet szó, hogy Balogh Károly gyengélkedését komoly baj váltotta fel.

A hír — sajnos — valóban bizonyult. Balogh Károly 9 óra után néhány perccel Tisza Lajos-köruti lakásán hirtelen rosszul lett, erős szédülés fogta el, összereszkadt és néhány percig tartó vívódás után meghalt. Szívroham támadt. Mire felesége hazaérkezett, már holtan találta.

Balogh Károly péntek óta gyengélkedett. Pénteken még megjelent hivatalában, de már akkor rosszullettéről panaszkodott és be sem várva a hivatalos órák végét, hazament. Köhögési rohamai voltak. Kezelőorvosa attól tartott, hogy tüdőgyulladásba megy át nagyfokú hűlése, de a gondos kezelés elhárította a bajt. Kedden már felkelt betegágyából és ma, csütörtökön már hivatalába is fellátogatott, sőt résztvevő rövid ideig a tanácsülésen is. Vidáman hallgatta helyettesének, Hegedűs Antalnak referációját, részt vett a napirendre kerülő ügyek megvitatásában és kedélyesen elbeszélgetett a tanács tagjaival.

— Most már vendég vagyok itt. Ugy szoktam meg hazulról — mondotta —, mert az orvos rámparancsolt, hogy holnap fekvőbeteg viszem az ágyba és maradjak benne legalább egy hétig.

— Ha lefekszel Károlyka — mondta Turóczy Mihály — meglátogatunk valamennyien, de csak azzal a feltétellel, ha megígéred, hogy nem úgy beszélsz velünk, mintha tanácsülésen lennél.

— Megígérem — szökött nevetve Balogh Károly —, csak gyertek. Most pedig megyek.

És elment. Mielőtt elhagyta volna a városházát, benézett még a bérházban levő hivatalába, a katonai ügyosztályba, utasításokat adott a beérkezett akták elintézésére és tréfás szigorúsággal adta ki a parancsot.

— Aztán, ha visszajövök, ne találjak ám restanciát. Ne rakjátok tele az asztalom elintézetlen aktákkal. Különben is, fölnezek néha.

Vidámkodó szomorúsággal ment le a lépcsőn. Lassan, fáradt járással. Nehezen lélekkelt. Mikor kiért a ragyogó Széchenyi-térre, megkönnyebbülten sóhajtott fel.

Hátrattett kézzel sétált végig a lombosodó platánok alatt. Talán, öntudatlanul, érezte is, hogy utoljára járja ezt az ismerős, kedves utat. Hazament. Megebedett. Ebédután lepihent. Nagyon fáradt volt.

Színházba készültek. Feleségét mindig el szokta kísérni. Csütörtökön nem kísérte el. Gyengének érezte magát. Korán lefeküdt.

És negyed tízkor meghalt.

Furcsa leírni ezt a mondatot: Balogh Károly meghalt. Olyan hihetetlenül hangzik. Hisz olyan életérősnak hitte mindenki.

A polgármester, aki azonnal értesült a tragikus esetről, éjjel tizenegy órakor meghívta a városháza harangját. A harang messzehangzó bugással bucsuzott a város halottjától.

A sötét éjszakában a fekete-lobogót is felvonták a torony árbócára.

Balogh szenátor.

Balogh Károly hirtelen halálának hírére városzerte fájdalmas megdöbbenéssel vették tudomásul. Kiváló tisztviselője volt a városnak és ezt még ellenségeinek is el kellett ismernie. A tanácsban döntő sulya volt az ő véleményének és hathatós szavának. Tösgyökerező

szegedi ember volt, ismerte a város minden ügyét-baját. Nemcsak a maga szakmájában vágó pénzügyi dolgokról, hanem a közigazgatás minden ágabeli ügyekről megvolt a maga gyakorlatias, okos véleménye. Energikus ember volt, öntudatos, nagy önbizalmu s ezért nyakasan ragaszkodott ahhoz, amit helyesnek, jónak gondolt. Az ő harsány szava provokálta a legtöbb vitát a tanácsban. A hivatalában szinte korlátlan többségnek érezte magát tisztviselőivel szemben, akiket önálló utakon járni nem igen engedett; de a szorgalmat, az igyekezetet, mint maga is dolgozó, buzgó, pedánsul pontos tisztviselő, mindig megbecsülte.

Mint pénzügyi tanácsnok büszke volt arra, hogy hosszú működése alatt a város pénzügyi háztartása mindig rendben volt. A „pótadómelés” réméről talán élénkebben aggályoskodott, mint akármelyik tanyai városatya.

A háboru idején a közéletmezés terén kifejtett munkásságáért feltétlen hálát érdemel és a forradalom alatt mégis hálátlansággal kellett találkozni, persze politikai okokból. Makacs konzervatívnak tartották és bizony Balogh Károlyt bajos lett volna forradalmárnak elképzelni. Valósággal üldözték és a fenyegető terror elől a szó szoros értelmében menekülnie kellett hivatalából.

A francia megszállás alatt is elismert, hasznos tevékenységet fejtett ki. A pénzügyi tanácsnoki állásától nem nagyon régen. A múlt év tavaszán vált meg. A város mai súlyos anyagi helyzetének megjavítására volt egy sokszor megvitatott ismeretes terve, amellyel azt kívánta elérni, hogy a szegedi bérföldeket tegyék a városi háztartás számára jövedelmezőbbé. A békebeli béreket akarta mai buzapartásban fizetteit. Ezt azonban a tanyai gazdálkodókra a polgármester és a tanács igen terheseknek s a tervet kivihetetlennek tartották. Balogh Károly ragaszkodott a tervéhez, ahhoz kötötte állását s minthogy kívánsága nem teljesült, megvált a pénzügyi szenátorságtól.

Tagja maradt persze a tanácsnak és az építési és katonai ügyosztály élére került. Mint közel-ismerősei mondják, ebben a hivatalában, habár mindig a régi buzgalommal, de már nem a régi kedvvel dolgozott. Mondják, a külsőleg érdes, de érző szívű ember lelkületére, — aki a hozzá közel állókat, a rokont, barátot olyan érző bensőséggel tudta szeretni, mint gyűlölni az ellenségeit — mély és gyógyíthatatlanul súlyos hatása volt egyetlen leánya, Balogh Lidike korai halálának. Azóta sohasem tért vissza régi kedve, a tanácsüléseken oly sok elevenséget, derűt keltett harsonás harciassága.

Minden hozzáértő szegedi ember elismerte róla, hogy a maga szakmájában, mint hosszú időn át a város pénzügyi vezetője, jeles szakember volt, világos, logikus gondolkodású, akiből a város javára nem hiányzott a kereskedelmi érzék sem.

Pályája.

Balogh Károly a szegedi piarista gimnáziumban végezte el a középiskolát. Osztálytársa volt Herczeg Ferencnek, akihez mindvégig meleg barátság fűzte. Herczeg Ferenc mindig meglátogatta, valahányszor Szegedre jött és ilyenkor felelevenítették régi, diákkori kedves emlékeiket.

Osztálytársa volt Balogh Károly Gaál Endrének és Taschler Endrének is. Már az elemi iskola padjaiban együtt ültek, együtt jártak ki a piarista gimnázium nyolc osztályát, együtt jogászokdtak, együtt léptek a város szolgálatába és együtt érték el a városi szolgálat legmagasabb polcát. Szinte testvérek voltak, testvéri szeretettel barátkoztak mindmáig. Gyakran megesett, hogy tanácsülés után ottmaradtak a telefonálót tanácssteremben és csendes szóval emlékeztek a régi dolgokról. Ilyenkor a többiek, a fiatalok, áhitattal hallgatták a mesészerű meséket...

Balogh Károly tösgyökerező szegedi kispolgári családból származott. Apja, aki ma is tiszteltetben élő polgára a városnak, tulajdonosa volt a híres, kisköruti Balogh-korcsmának. Mindig nagy gondot fordított gyermekei nevelésére. Balogh Károly az érettségi után a városhoz került, mint napidíjas és beiratkozott a budapesti egyetem jogi fakultására. Gyorsan elvégezte a jogot, letette a doktoriátust, de közben végigjárta a közigazgatás egész iskoláját. Volt napidíjas, írnok, rendőrségi kiadó, számvetőségi gyakornok, adótiszt,